

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu:

“Grozītais priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES”

(COM(2020) 611 final – 2016/0224 (COD))

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko ievieš trešo valstu valstspiederīgo skrīningu pie ārējām robežām un groza Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/817”

(COM(2020) 612 final – 2020/0278 (COD))

“Grozīts priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par “Eurodac” izveidi biometrisko datu salīdzināšanai, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) XXX/XXX [Patvēruma un migrācijas pārvaldības regula] un Regulu (ES) XXX/XXX [Pārmitināšanas regula], lai identificētu trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar “Eurodac” datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar ko groza Regulas (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/818”

(COM(2020) 614 final – 2016/0132 (COD))

(2021/C 155/10)

Ziņotājs: **Panagiotis GKOFAS**

Apspriešanās	Eiropas Komisija, 27.11.2020.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	8.2.2021.
Pieņemts plenārsesijā	25.2.2021.
Plenārsesija Nr.	558
Balsojuma rezultāts	210/9/28
(par/pre/atturas)	

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK pieņem zināšanai jauno Migrācijas un patvēruma paktu, kura mērķis ir risināt daudzšķautņainu un sarežģītu parādību. EESK uzskata, ka jaunās regulas sniedz pozitīvu ieguldījumu ES robežu drošības uzlabošanā. Tiek izveidots labāks un drošāks process, lai kontrolētu personas, kuras ieceļo Eiropas Savienībā. Tomēr integrēta, kopīga ES stratēģija, kas ir noturīga un uz nākotni vērsta, ir ļoti nepieciešama un sen novēlota. Diemžēl attiecībā uz migrācijas jautājumu un patvērumu kopumā pašreizējos priekšlikumus nevar uzskatīt par tik ļoti vajadzīgo nepārprotamo soli uz priekšu. **Vēl vairāk – attiecīgās četras vai piecas dalībvalstis saskaņā ar ieceļošanas aizlieguma principu⁽¹⁾ būs spiestas izveidot “slēgtus aizturēšanas centrus” cilvēkiem, kas tajos uzturētos vismaz sešus vai septiņus mēnešus, ja ne ilgāk, līdz būs zināms procedūru iznākums. Tādēļ radīsies situācija, kas būs daudz sliktāka nekā iepriekš.**

1.2. Eiropas Komisijai un ES dalībvalstīm ir jāiegulda lielākas pūles un jāturpina darbs. Nesen pieņemtos EESK atzinumos (SOC/649⁽²⁾) un (SOC/669⁽³⁾) ir kritizēti gan Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulas, gan Patvēruma procedūru regulas svarīgi aspekti. EESK arī atzīmē, ka pēc attiecīgo deviņu regulu izskatīšanas un saziņas ar Komisiju šo deviņu dažādo regulu

⁽¹⁾ Ieceļošanas aizlieguma jēdziens ir pastāvējis gan Šengenas *acquis*, gan patvēruma *acquis* ietvaros (Patvēruma procedūru direktīvas 43. pants).

⁽²⁾ OV C 123, 9.4.2021., 15. lpp.

⁽³⁾ Skatīt šā Oficiālā Vēstneša 58. lappusi.

īstenošanas perspektīvas šķiet problemātiskas vairākos aspektos. Ir vajadzīga visaptverošā migrācijas stratēģija, kas nodrošinātu labāku sinerģiju starp dažādām ES regulām un sniegtu atbildes uz svarīgiem jautājumiem tajās dalībvalstīs, ko migrācija skar vairāk.

1.3. EESK pauž bažas par jaunajām robežprocedūrām, jo īpaši saistībā ar nepieciešamību aizsargāt tiesības pieprasīt patvērumu, un par šādiem jautājumiem:

- tāds kļūdainais jēdziens kā “valstis ar zemiem patvēruma tiesību atzīšanas rādītājiem”,
- nekorekti definētu juridisku jēdzienu (“drošības apdraudējums”, “sabiedriskā kārtība”) lietošana, kas rada juridisko nenoteiktību,
- 12 līdz 18 gadus veci ārvalstnieki bērni, kuri saskaņā ar 1989. gada ANO Konvenciju par bērna tiesībām arī tiek uzskatīti par bērniem,
- kā un kur cilvēki uzturēsies robežprocedūras laikā un kā izvairīties no juridiskā vakuuma, garantējot tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību.

1.4. EESK atzīst, ka kopējas, visaptverošas un efektīvas procedūras, kuras atbilst starptautiskām konvencijām un juridiskām garantijām, sniedz pievienoto vērtību un tās ir vajadzīgas, tāpat kā vajadzīga gan ES un dalībvalstu uzticēšanās, kas rodas, pateicoties reāliem solidaritātes mehānismiem, gan arī taisnīgi sadalīta atbildība/saistības. Tomēr šajā Komisijas priekšlikumā nav aplūkota kopīga patvēruma sistēma – tāda, kas ir visaptveroša, apliecina solidaritāti un dod iespēju taisnīgi sadalīt atbildību starp dalībvalstīm. **Noteikums par solidaritāti būtu jāiekļauj arī patvēruma procedūrā, tas jāpiemēro uzreiz pēc tam, kad ir veikts skrīnings, un izmantojot IT palīdzību no Eurodac. Ja “obligātā solidaritāte” nebūs “obligāta pārcelšana” saskaņā ar Patvēruma procedūru regulas noteikumiem vai ja netiks izstrādātas procedūras, kas, neliekot personām šķērsot ES robežas, dotu iespēju lūgt patvērumu ES dalībvalstīs, praktiskā ziņā regula nedarbosies. Būtu jāparedz arī stimuli un atturoši nosacījumi attiecībā uz pārcelšanu, un jebkurā gadījumā vajadzētu būt iespējai patvēruma procedūru īstenot ne tikai pirmās ieceļošanas valstī, bet arī citās dalībvalstīs.**

1.5. EESK uzsver, ka ierosināto jauno procedūru efektivitāte ir pastāvīgi jānovērtē, izmantojot **sistēmas, ar kurām uzrauga pamattiesību ievērošanu**, jo īpaši attiecībā uz mazāk aizsargātu personu un bērnu tiesībām, **patvēruma pieteikumu individuālu novērtēšanu un efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Tomēr rodas jautājums par to, kur, kā un ar kādiem solidaritātes, pārcelšanas vai pārmitināšanas pasākumiem tiks īstenots uzlabotais jaunais pakts un ar to saistītie priekšlikumi.**

1.6. EESK atbalsta labāk **integrētu un līdzsvarotu migrācijas pārvaldības IT sistēmu, kuras pamatā ir uzlabota Eurodac datubāze un kas vērsta uz pieteikumiem un pieteikumu iesniedzējiem.** Komitejai ir radies iespaids, ka Komisija atzīst vajadzību pēc vienotas pieejas attiecībā uz pirkstu nospiedumu un veselības un drošības risku obligātu pārbaudi pirms ieceļošanas, bet, neraugoties uz ierosināto komplekso sistēmu, ieceļotājiem diemžēl nav iespējas pieteikties patvērumam dalībvalstī, kas nav pirmā ieceļošanas valsts, – tam vajadzētu būt iespējamam. **Noteikumi par to, kā noteikt dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, pašlaik ir izklāstīti Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulā, taču tie būtu jāizklāsta Patvēruma procedūru regulā, sniedzot iespēju ar Eurodac palīdzību izskatīt pieprasījumus arī citās dalībvalstīs.**

1.7. Lai gan EESK atbalsta to, ka uz ES robežām, ievērojot visas pamattiesības, cilvēktiesības un juridiskās procedūras, ievieš jaunus, ātrākas lēmumu pieņemšanas procedūras, rodas daudz jautājumu, piemēram, kā jāīsteno un jānodrošina šīs procedūras. Kā jāīsteno atgriešana? Kur solidaritāte ir minēta Patvēruma procedūru regulā, nemaz nerunājot par Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulu, ja tā patiešām paredz solidaritāti? Vai persona, kurai piešķirts patvērums, drīkst doties uz citu dalībvalsti, vai arī tai ir jāpaliek pirmajā ieceļošanas valstī (*)? Vai dalībvalstis var piešķirt patvērumu, lai aizsargātu personas, kurām tas nepieciešams, vai arī tās sāks noraidīt šo personu pieteikumus? Tāpēc EESK aicina Komisiju rūpīgi pārbaudīt un izskaidrot katru priekšlikuma daļu un pirmām kārtām atbildēt uz jautājumu: “Kā šis jaunais pakts uzlabo kopējo patvēruma procedūru un nodrošina tiesības pieprasīt patvērumu?”

(*) Saskaņā ar Kvalifikācijas regulas noteikumiem bēgļa / alternatīvās aizsardzības statusa radītās tiesības un priekšrocības ir piesaistītas dalībvalstij, kura piešķirusi šo statusu.

1.8. EESK pauž bažas par trešo valstu valstspiederīgajiem piemērojamo jauno skrīninga procedūru īstenošanu pie ārējām robežām. Šis jaunais mehānisms palielina spiedienu uz ES dalībvalstīm ar ES ārējām jūras robežām un veicina slēgtu centru izveidi pie ārējām robežām vai to tuvumā. Līdzīgi centri ir radījuši nopietnas bažas par cilvēktiesību aizsardzību un pieņemamu dzīves apstākļu nodrošināšanu to iemītniekiem.

1.9. Robežprocedūru iznākums būs vai nu patvēruma piešķiršana, vai arī tā noraidīšana un pieprasītāja atgriešana. Patvēruma piešķiršanas gadījumā dalībvalsts, kas to piešķir, ir atbildīga par attiecīgo personu integrēšanu. Jaunajā paktā paredzētajā scenārijā tas tomēr nozīmē šo personu integrēšanu dienviņu valstīs, neparedzot iespēju viņu pārcelšanai uz citām dalībvalstīm vai solidaritātei no citu dalībvalstu puses. Ja patvēruma netiek piešķirts, noraidītais patvēruma meklētājs dalībvalstij ir jāatgriež. Šajā pieejā ir jāizskata tas, kā ES varētu izstrādāt nolīgumus ar trešām izcelsmes un tranzīta valstīm un nodrošināt efektīvas procedūras, kā paredzēts starptautiskajos tiesību aktos un cilvēktiesību instrumentos. Dalībvalstis nevar noslēgt atsevišķus savstarpējus nolīgumus, un Komisija arī nenorāda uz šādu procedūru.

1.10. Migrācijas pārvaldības problēmas – jo īpaši saistībā ar to personu ātru identificēšanu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, vai to personu, kurām aizsardzība nav nepieciešama, atgriešanas īstenošanu – **Eiropas Savienībai kopumā būtu jārisina vienotā veidā, taču nešķiet, ka tas tiek darīts ar pašreizējiem priekšlikumiem.** Patiesībā šis jautājums skar tikai pirmo iecelšanas dalībvalsti un slogs netiek sadalīts taisnīgi, piemēram, runājot par patvēruma meklētāju obligātu pārcelšanu patvēruma procedūras laikā un patvēruma pieprasījuma izskatīšanu.

1.11. Jo īpaši svarīgi ir izveidot labāku procedūru to personu identificēšanai, par kurām ir maz ticams, ka tās saņems aizsardzību Eiropas Savienībā^(?). Komisijas priekšlikumā ir paredzēts ieviest **pirmsiecelšanas skrīningu**, kas būtu jāpiemēro visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri atrodas pie ārējās robežas, bet neatbilst iecelšanas nosacījumiem, vai ir izkāpuši krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas. Tomēr šis pirmsiecelšanas skrīnings Eiropas Savienībā diemžēl tiek veikts pirmās iecelšanas valsts teritorijā pie tās robežas. "Pirms" ir lietots tādā nozīmē, ka attiecīgā persona dodas uz "slēgtu aizturēšanas centru" un uzturas tur bez jebkādas iespējas pārcelties uz citu vietu, līdz dalībvalsts iestādes ir nolēmušas vai nu piešķirt šai personai patvērumu⁽⁶⁾, vai arī atgriezt to izcelsmes vai tranzīta valstī, taču tikai tādā gadījumā, ja atgriešana ir iespējama (vairumā gadījumu tas nav iespējams).

1.12. EESK atbalsta **ES regulējumu, ar ko ievieš vienotus noteikumus to teritorijā aizturēto neatbilstīgo migrantu skrīningam, kuri, iecelšoties Šengenas zonā, ir izvairījušies no robežkontroles. Tas tiek darīts ar mērķi aizsargāt Šengenas zonu un nodrošināt neatbilstīgas un nelegālas migrācijas efektīvu pārvaldību.**

1.13. EESK aicina ES iestādes, aģentūras un sociālos partnerus piedalīties turpmāko politikas pasākumu un programmu (tādu kā, piemēram, talantu partnerības) izstrādē, paraugprakses apmaiņā un daudzpusējās mērķsadarbības programmās attiecībā uz pašreizējiem humānās palīdzības koridoriem. EESK pieprasa arī izstrādāt jaunu tiesisko regulējumu, ieviešot atļautu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 810/2009⁽⁷⁾ 25. panta noteikumus), un iekļaut **sponsorēšanu** kā vienu no **parastajiem likumīgas iecelšanas kanāliem** saistībā ar imigrācijas politiku, ko piemēro trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri iecelo no valstīm, kas nav ES dalībvalstis. EESK vērs likumdevēju uzmanību uz to, ka ES tiesību akti, kas stājušies spēkā iepriekš, piemēram, Šengenas nolīgums un Lisabonas līgums, jau paredz **papildu aizsardzību un pagaidu aizsardzību** tiem, kas bēg no kariem vai dabas katastrofām. Tas parāda, kā, **izmantojot Eiropas Savienības dalībvalstīm jau pieejamos tiesību aktus, var nodrošināt tādu neaizsargātu personu atbilstīgu iecelšanu, kurām nepieciešama starptautiska aizsardzība.**

(?) To migrantu īpatsvars, kas ierodas no valstīm, kurām patvēruma atzīšanas rādītājs ir zemāks par 25 %, ir palielinājies no 14 % 2015. gadā līdz 57 % 2018. gadā.

(6) Attiecībā uz aizturēšanas izmantošanu robežprocedūrā sk. 179. un 183. punktu EST spriedumu lietā C-808/18: "[D]alībvalstīm ir atļauts "aizturēt" Direktīvas 2013/33 2. panta h) punkta nozīmē starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējus, kas ierodas pie robežām, pirms viņiem atļaut iecelt savā teritorijā, šajā 43. pantā minētajos apstākļos un lai nodrošinātu šajā pašā 43. pantā paredzēto procedūru efektivitāti"; "no Direktīvas 2013/32 43. panta 1. punkta izriet, ka aizturēšana, kas balstīta uz šo tiesību normu, ir pamatota tikai ar mērķi ļaut attiecīgajai dalībvalstij, pirms tā atzīst starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja tiesības iecelt tās teritorijā, pārbaudīt, vai viņa pieteikums nav nepieņemams [...] vai arī tas nav jānoraida kā nepamatots [...]".

(7) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2009., 1. lpp.).

2. Vispārīgas bažas un piezīmes

2.1. Eiropas jaunais pakts atbalsta **integrētu politikas veidošanu, kas politikas pasākumus sasaista tādās jomās kā patvēruma, migrācija, atgriešana, ārējo robežu aizsardzība, migrantu tirdzniecības apkarošana un attiecības ar svarīgākajām trešām valstīm un atspoguļo visus pārvaldības līmeņus aptverošu pieeju**. Tomēr aplūkojamās regulas, kas ir ierosinātas, galu galā radīs milzīgu slogu dalībvalstīm Dienvideiropā, tādēļ šādas regulas nekādi nebūs piemērojamas un nesasnies paredzēto rezultātu. Pēc kāda laika, lai izvairītos no tā, ka arvien lielāks skaits cilvēku tiek vienkopus turēti necilvēcīgos apstākļos, dalībvalstis būs spiestas *de facto* noraidīt daudzus patvēruma pieteikumus, pat tos, kas atbilst patvēruma piešķiršanas nosacījumiem.

2.2. Dalībvalstīm Eiropas dienvidos nav citas iespējas kā vien tikt pārveidotām par aizturēšanas vai pirmsizceļošanas centriem.

2.3. Šajā atzinumā galvenā uzmanība tiks pievērsta trim no deviņiem instrumentiem, kas ietverti jaunajā paktā: **i) jaunajai Skrīninga regulai; ii) grozītajam priekšlikumam, ar ko tiek pārskatīta Patvēruma procedūru regula; iii) grozītajam priekšlikumam, ar ko pārstrādā Eurodac regulu.**

3. Īpašas piezīmes par jauno Skrīninga regulu

3.1. Jaunajā **Skrīninga regulā ierosināts** pirmās ieceļošanas valsts teritorijā **ievieš pirmsieceļošanas skrīninga procedūru**, kas būtu jāpiemēro visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri atrodas pie ārējās robežas, bet neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, vai ir izkāpuši krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas.

3.2. Pieejamie dati liecina, ka, kā novērots 2015. un 2016. gadā, tādu trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu, kuriem ir nepārprotami nepieciešama starptautiskā aizsardzība, daļēji ir aizstājusi ieceļošana ar jauktu pamatojumu.

3.3. Īpašas piezīmes par skrīninga procedūras mērķiem un galvenajiem elementiem

3.3.1. Skrīninga mērķis ir sekmēt jauno visaptverošo pieeju migrācijai un jauktām plūsmām, nodrošinot, ka personu identitāte, kā arī veselības un drošības riski tiek noteikti īsā laikā un ka attiecībā uz visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas atrodas pie ārējās robežas, bet neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, vai ir izkāpuši krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas, īsā laikā tiek uzsākta piemērojamā procedūra. Vienam no mērķiem vajadzētu būt noderīga instrumenta izveidei, kas ļautu pārējām ES valstīm piedalīties patvēruma procedūrā un izvērtēt pieteikuma iesniedzēju.

3.3.2. Priekšlikumā paredzēts, ka attiecīgo personu pamattiesības būtu jāaizsargā, izmantojot mehānismu, kas jāizveido dalībvalstīm.

3.3.3. Skrīningā pirmām kārtām jāiekļauj:

a) sākotnēja veselības un neaizsargātības pārbaude;

b) identitātes pārbaude, ko veic, salīdzinot ar informāciju Eiropas datubāzēs;

c) biometrisku datu (proti, daktiloskopisko un sejas attēla datu) reģistrācija attiecīgajās datubāzēs, ciktāl tā vēl nav veikta;

d) drošības pārbaude, ko veic, izmantojot vaicājumu attiecīgajās valstu un Savienības datubāzēs, jo īpaši Šengenas Informācijas sistēmā (SIS), lai pārliecinātos, ka attiecīgā persona nerada draudus iekšējai drošībai.

3.3.4. Skrīningam jābūt obligātam, un tas jāpiemēro ne tikai pirmajā ieceļošanas valstī, bet katrā dalībvalstī saskaņā ar ES solidaritātes principu. Kā noteikts jaunajā paktā, patvēruma procedūra tiks īstenota tikai pirmās ieceļošanas valstīs. **Ja "obligātā solidaritāte" nebūs "obligāta pārceļšana" saskaņā ar Patvēruma procedūru regulas noteikumiem vai ja**

netiks izstrādātas procedūras, kas, neliekot personām šķērsot ES robežas, dotu iespēju lūgt patvērumu ES dalībvalstīs, praktiskā ziņā regula nedarbosies. Būtu jāparedz arī stimuli un atturoši nosacījumi attiecībā uz pārcelšanu, un jebkurā gadījumā patvēruma procedūra būtu jāpiemēro ne tikai pirmās ieceļošanas valstī, bet arī citās dalībvalstīs.

3.3.5. Paredzams, ka ierosinātais skrīnings uzlabos pašreizējās procedūras, un, izņemot veselības jautājumus, to vajadzētu veikt ne tikai valstīs, kurās ir ES ārējā robeža.

3.3.6. Neatkarīgam, efektīvam un nepārtrauktam uzraudzības mehānismam būtu jo īpaši jāattiecas uz pamattiesību ievērošanu saistībā ar skrīningu, kā arī uz piemērojamo valsts noteikumu ievērošanu aizturēšanas gadījumā un **neizraidīšanas principa ievērošanu**. Turklāt tam būtu jānodrošina, ka sūdzības tiek izskatītas ātri un pienācīgā kārtībā.

3.3.7. Visbeidzot, priekšlikumā ir atzīta ES aģentūru – *Frontex* un Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras – loma; tās var palīdzēt kompetentajām iestādēm veikt visus uzdevumus, kas saistīti ar skrīningu, un sniegt tām nepieciešamo atbalstu, tomēr tas nav pietiekami skaidri formulēts. Priekšlikumā ir arī Pamattiesību aģentūrai piešķirta svarīga, tomēr pilnīgi neskaidra loma, proti, palīdzēt dalībvalstīm izstrādāt neatkarīgus pamattiesību uzraudzības mehānismus saistībā ar skrīningu, kā arī nodrošināt spēkā esošo valsts tiesību aktu ievērošanu aizturēšanas gadījumā un neizraidīšanas principa respektēšanu.

4. Grozītais priekšlikums, ar ko tiek pārskatīta Patvēruma procedūru regula

4.1. EESK uzskata, ka būtu lietderīgi ierosināt jaunu, grozītu tiesību aktu ES regulas, nevis direktīvas veidā, kā tas ir pašlaik. EESK tomēr uzskata, ka rodas nepārprotams jautājums, kā šo tiesību aktu var izpildīt un īstenot visās dalībvalstīs, jo īpaši tajās, attiecībā uz kurām ir uzsāktas pārkāpuma procedūras. **Komiteja var atbalstīt šo priekšlikumu tikai tad, ja tas nepārvērš dalībvalstis Eiropas dienvidos par cilvēku aizturēšanas vai pirmsizceļošanas centriem.**

4.2. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumā pausto ieceri uzlabot koordināciju un kopējās procedūras, kuras paredz starptautiskās aizsardzības piešķiršanu vai atņemšanu un ar kurām vēl vairāk saskaņo lēmumus par atgriešanu vai patvēruma piešķiršanu. Komiteja tomēr pauž nožēlu par to, ka par “slēgtu aizturēšanas centru” izveides koordinēšanu pirmās ieceļošanas valstīs ir iesniegts vairāk priekšlikumu nekā par kopējo patvēruma sistēmu, tādējādi uzliekot pirmās ieceļošanas valstīm vienīgajām pienākumu rūpēties par patvēruma meklētājiem. Tas rada vispārēju iespaidu, ka **īstenojamie priekšlikumi ir adresēti dienvidos esošajām dalībvalstīm, bez jebkādas atsauces uz pārcelšanu “robežprocedūru” piemērošanas laikā.**

4.3. Turklāt EESK pauž nožēlu, ka priekšlikumā nav pienācīgi izklāstītas problēmas, kas atgriešanas programmu īstenošanā varētu rasties, jo īpaši attiecībā uz trešo valstu, izcelsmes valstu un tranzīta valstu vēlmi sadarboties ar ES.

4.4. EESK uzsver, ka ir steidzami vajadzīga izsmelšāka stratēģija, kuras pamatā būtu līdzsvarota un kopīga atbildības sistēma migrācijas plūsmu pārvaldībai starp ES un trešām valstīm.

4.5. Turklāt EESK uzsver, ka jānodrošina pienācīga aizsardzība ģimenēm ar bērniem, un aicina Komisiju veltīt īpašu uzmanību nepavadītiem bērniem, kā arī patvēruma pamatnostādņu procedūru vispārējai efektivitātei, darbības standartu rādītājiem un paraugprakses piemēru apkopošanai (publicējis Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*)). **Nav pieņemami, ka bērns par tādu tiek uzskatīts tikai vecumā līdz 12 gadiem, nevis 18 gadiem, kā teikts starptautiskajās tiesībās. Saskaņā ar 1989. gada ANO Konvenciju par bērna tiesībām jebkurš cilvēks, kurš ir jaunāks par 18 gadiem, ir bērns.**

4.6. Nesen notikušajā apspriešanās pilsoniskās sabiedrības organizācijas ierosināja pārskatīt dažus noteikumus par atbildības noteikšanu un paredzēt obligātu solidaritātes mehānismu, tostarp attiecībā uz personām, kas izkāpušas krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas. **Nevalstiskās organizācijas iestājās arī par to, ka dalībvalstīm jāvienojas par kopīgu atbildības izpratni, un aicināja pārskatītajos Dublinas noteikumos iekļaut pastāvīgāku pārcelšanas mehānismu** ⁽⁸⁾. EESK vēlas zināt, kā saskaņā ar jauno grozīto priekšlikumu būtu iespējams praksē īstenot dalībvalstu solidaritātes mehānismu, kas pienācīgi funkcionē. Noteikumi par to, kā noteikt dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, pašlaik ir izklāstīti Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulā, taču tie būtu jāizklāsta Patvēruma procedūru regulā, sniedzot iespēju ar *Eurodac* palīdzību izskatīt pieprasījumus arī citās dalībvalstīs.

5. Grozījumi 2016. gada priekšlikumā par *Eurodac* regulas pārstrādāšanu

5.1. Ar grozīto 2016. gada priekšlikumu par *Eurodac* regulas pārskatīšanu ir paredzēts izveidot saikni starp konkrētām personām un uz tām attiecināmām procedūrām, lai uzlabotu neatbilstīgas migrācijas kontroli un neatļautas pārvietošanās atklāšanu.

5.2. *Eurodac* sistēmas galvenais mērķis ir identificēt patvēruma meklētājus un, izmantojot daktiloskopiskos un sejas attēla datus (biometriskos datus), nodrošināt pierādījumus, kas palīdzētu noteikt dalībvalsti, kura ir atbildīga par Eiropas Savienībā iesniegta patvēruma pieteikuma izskatīšanu.

5.3. EESK nav pārliecināta, ka *Eurodac* izmantošana ⁽⁹⁾ būtu piemērots līdzeklis neatbilstīgas migrācijas apkarošanai un ka tā varētu efektīvi palīdzēt dalībvalstīm uzraudzīt brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas palīdzības piešķiršanu ⁽¹⁰⁾.

5.4. Priekšlikums, ar ko groza 2016. gada priekšlikumu, balstās uz provizorisko vienošanos starp likumdevējiem, papildina šīs izmaiņas, un tā mērķis ir **pārveidot *Eurodac* par kopīgu Eiropas datubāzi, kas atbalstīs ES politiku patvēruma, pārmitināšanas un neatbilstīgas migrācijas jomā.**

5.5. Turklāt tā mērķis ir apkopot precīzākus un pilnīgākus datus, lai informētu politikas veidotājus, un tādējādi labāk palīdzēt kontrolēt neatbilstīgu migrāciju un atklāt neatļautu kustību, **papildus pieteikumiem uzskaitot arī pieteikuma iesniedzējus. Tomēr EESK uzskata, ka šai kompleksajai sistēmai ir arī jānodrošina migrantiem iespēja pieteikties patvērumam citā dalībvalstī, ne tikai pirmās iecelšanas valstī.**

5.6. *Eurodac* sistēmas mērķis ir arī palīdzēt noteikt piemērotus politikas risinājumus šajā jomā, **ļaujot sagatavot statistiku, kurā apvienoti dati no vairākām datubāzēm.**

5.7. EESK piekrīt, ka kopēji noteikumi par daktiloskopisko un sejas attēlu datu iegūšanu *Eurodac* vajadzībām attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem ir jāpiemēro vienādi visās dalībvalstīs.

5.8. EESK atbalsta **tāda zināšanu instrumenta izveidi, kas Eiropas Savienībai sniegtu informāciju par to, cik daudz trešo valstu valstspiederīgo Eiropas Savienībā iecelo neatbilstīgi, un ļautu sekot meklēšanas un glābšanas operācijām, kā arī pieteikties starptautiskajai aizsardzībai, kas ir nepieciešama ilgspējīgas un uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanai migrācijas un vīzu politikas jomā.**

⁽⁸⁾ Eiropas politikas studiju centra projekta ziņojums *Meklēšanas un glābšanas, izkāpšanas krastā un pārcelšanas pasākumi Vidusjūrā. Pilnās burās izvairīties no atbildības? (Search and rescue, disembarkation and relocation arrangements in the Mediterranean. Sailing Away from Responsibility?)*, 2019. gada jūnijs.

⁽⁹⁾ Tas uzlabos dalībvalstu uzraudzības spējas šajā jomā un novērsīs to, ka personas meklē atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas iespējas, kas būtu izdevīgākas; tas nodrošinās dalībvalstīm tūlītēju piekļuvi šai informācijai, un persona, kurai piešķirta palīdzība vienā dalībvalstī, nevarēs pārcelties uz citu dalībvalsti, lai saņemtu cita veida vai labāku palīdzību. Pašlaik dalībvalstīm nav kopējas datubāzes vai jebkāda veida, kā noskaidrot, vai atgriežamā persona jau ir izmantojusi atgriešanās un reintegrācijas atbalstu. Šī informācija ir būtiska, lai cīnītos pret ļaunprātīgu izmantošanu un divkārtiem pabalstiem.

⁽¹⁰⁾ Iecelšanas/izceļošanas sistēma ļauj dalībvalstīm atklāt trešo valstu valstspiederīgos, kuri uzturas nelikumīgi, lai gan Eiropas Savienībā viņi ir iecelojuši likumīgi. Tomēr nav šādas sistēmas tādu trešo valstu valstspiederīgo identificēšanai, kuri uzturas nelikumīgi un kuru iecelšana pār ES ārējām robežām ir bijusi neatbilstīga. Pašreizējā *Eurodac* sistēma ir ideāla datubāze šīs informācijas apkopošanai, jo tajā jau ir iekļauti šādi dati. Pagaidām šādu datu vākšanas mērķis ir tikai palīdzēt noteikt dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu. Identificējot tos trešo valstu valstspiederīgos, kuri uzturas nelikumīgi, un tos, kas neatbilstīgi iekļuvis Eiropas Savienībā pāri ārējām robežām, tiktu sniegta palīdzība it sevišķi dalībvalstīm, lai tās varētu atjaunot trešās valsts valstspiederīgā dokumentus atgriešanas nolūkos.

5.9. Vēl viens *Eurodac* sistēmas mērķis ir, atzīmējot noraidītos pieteikumus, sniegt papildu atbalstu valsts iestādēm, kas saskaras ar patvēruma pieteikuma iesniedzējiem, kuru pieteikumi jau ir noraidīti citā dalībvalstī, taču valsts iestādēm jābūt tiesīgām atkārtoti izskatīt citā dalībvalstī izskatītu pieteikumu.

Briselē, 2021. gada 25. februārī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja*
Christa SCHWENG

PIELIKUMS

Turpmāk minētais grozījums ieguva vismaz vienu ceturto daļu nodoto balsu, taču tika noraidīts debatēs (Reglamenta 43. panta 2. punkts).

2.2. punkts

Grozīt šādi:

2.2. *Dalībvalstīm Eiropas dienvidos nav citas iespējas kā vien ~~tikt pārveidotām par aizturēšanas vai iekārtot slēgtus pirmsizceļošanas centru centriem~~, kuros patvēruma meklētāju stāvoklis no dzīves apstākļu un tiesību viedokļa ir ļoti problemātisks.*

Pamatojums

Pašreizējo tekstu ļoti viegli var interpretēt nepareizi, jo pašas valstis netiek pārveidotas ne par aizturēšanas, ne par kādiem citiem centriem. Pirmsizceļošanas centri tiek iekārtoti valstīs.

Balsojuma rezultāts:

Par: 96

Pret: 100

Atturas: 47

Šie specializētās nodaļas atzinuma punkti tika grozīti, lai atspoguļotu pilnsapulces apstiprināto grozījumu, lai gan sākotnējais formulējums saņēma vairāk nekā vienu ceturto daļu nodoto balsu (Reglamenta 43. panta 2. punkts):

1.1. *EESK pieņem zināšanai jauno Migrācijas un patvēruma paktu, kura mērķis ir risināt daudzšķautņainu un sarežģītu parādību. EESK uzskata, ka jaunās regulas sniedz pozitīvu ieguldījumu ES robežu drošības uzlabošanā. Tiek izveidots labāks un drošāks process, lai kontrolētu personas, kuras ieceļo Eiropas Savienībā. Tomēr integrēta, kopīga ES stratēģija, kas ir noturīga un uz nākotni vērstā, ir ļoti nepieciešama un sen novēlota. Diemžēl attiecībā uz migrācijas jautājumu un patvērumu kopumā Komisija, uzsildījusi to pašu veco zupu, liek to galdā un pasniedz Dienvideiropas valstīm – tas kļuvis jau par ierastu praksi. **Vēl vairāk – attiecīgās četras vai piecas dalībvalstis tiks padarītas par “slēgtiem aizturēšanas centriem”⁽¹⁾ cilvēkiem, kas tajos uzturētos vismaz sešus vai septiņus mēnešus, ja ne ilgāk, līdz būs zināms procedūru iznākums. Tādēļ radīsies situācija, kas ir 20 reizu sliktāka nekā iepriekš.***

Balsojuma rezultāts:

Par: 105

Pret: 99

Atturas: 43

1.2. *Jānorāda, ka acīmredzami Komisijai trūkst labas gribas attiecībā uz EESK ierosinājumiem. Visos EESK atzinumos (SOC/649, SOC/669 un SOC/670) ir kritizēta gan Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulas, gan Patvēruma procedūru regulas pieņemšana. EESK arī atzīmē, ka pēc attiecīgo deviņu regulu izskatīšanas un saziņas ar Komisiju šo deviņu dažādo regulu īstenošanas izredzes šķiet niecīgas. Komisijai ir raksturīgi tas, ka tā neuzskata imigrāciju par vienotu jautājumu, un tā vietā norāda, ka uz jebkuriem priekšlikumiem vai ierosinājumiem attiecas kāda cita regula. Līdz ar to problēmas nevar tikt sasaistītas pēc būtības, proti, tās tiek aplūkotas individuāli katras ekskluzīvās regulas darbības jomas ietvaros. Izsakoties vienkārši, “attiecībā uz katru piezīmi mēs aizmetam bumbu uz kādu citu noteikumu”, t. i., Komisija visus komentārus vienkārši aizspēlē projām ar pamatojumu, ka uz tiem attiecas citi noteikumi.*

⁽¹⁾ Ieceļošanas aizlieguma jēdziens ir pastāvējis gan Šengenas *acquis*, gan patvēruma *acquis* ietvaros (Patvēruma procedūru direktīvas 43. pants).

Balsojuma rezultāts:

Par: 101

Pret: 97

Atturas: 41
